

Sygn. akt IVU 1294/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 lutego 2016 roku

Sąd Okręgowy w Toruniu - IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Danuta Domańska

Protokolant st. sekr. sąd. Anna Ryłow

po rozpoznaniu w dniu 17 lutego 2016 roku w Toruniu

sprawy **L. Z.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania L. Z.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T.

z dnia 13 maja 2015 roku nr (...)

I. Zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu L. Z. prawo do emerytury od dnia 01 kwietnia 2015 roku.

II. Nie stwierdza odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

III. Zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T. na rzecz ubezpieczonego L. Z. kwotę 60,00 zł (sześćdziesiąt złotych 00/100) tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt IV U 1294/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 13 maja 2015 r., nr (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1440 ze zm.) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.) odmówił **L. Z.** prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

W uzasadnieniu organ rentowy, powołując się na powyższą podstawę prawną, wskazał, iż uprawnionym do przejścia na wcześniejszą emeryturę jest ubezpieczony mężczyzna po ukończeniu 60 lat, który nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, bądź w przypadku bycia członkiem złożył wniosek o wykreślenie z funduszu, oraz na dzień 1 stycznia 1999 r. udokumentował co najmniej 25-letni okres składkowy i nieskładkowy, w tym 15-letni okres pracy w szczególnych warunkach. Mając na uwadze powyższe organ rentowy wskazał, iż na podstawie dokumentów

znajdujących się w aktach ubezpieczonego ustalono, że na dzień 1 stycznia 1999 r. udowodnił on 25 lat, 4 miesiące i 20 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 7 lat i 4 miesiące pracy w warunkach szczególnych.

Organ rentowy wskazał, iż ubezpieczony nie udokumentował łącznie co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. W aktach emerytalnych znajduje się zaświadczenie o zatrudnieniu w warunkach szczególnych wyłącznie na okres od 01.07.1991r. do dnia dzisiejszego.

W związku z tym wydano decyzję odmawiającą ubezpieczonemu prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył ubezpieczony L. Z., reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika w osobie radcy prawnego, wnosząc o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie ubezpieczonemu prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz ubezpieczonego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego – według zestawienia, a w przypadku jego nieprzedłożenia – według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony wskazał, iż pracował w szczególnych warunkach w Państwowym Gospodarstwie Rolnym w K. w okresie od 1 czerwca 1979 roku do 31 grudnia 1990 roku oraz w okresie od 1 stycznia 1991 roku do 31 sierpnia 1991 roku na stanowisku operatora koparki, a stanowisko to wymienione zostało w wykazie A, dział V poz.3 (Prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych) – wykazu stanowiącego załącznik do w/w rozporządzenia Rady Ministrów.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując dotychczasowe stanowisko w sprawie. W uzasadnieniu wskazał, iż uwzględnił ubezpieczonemu do stażu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych okres zatrudnienia od 01.09.1991r. do 31.12.1998r. w zakładzie (...) Sp. z o.o. w K. w wymiarze 7 lat i 4 miesięcy. Odnośnie zaliczenia okresu pracy ubezpieczonego w PGR w K., organ rentowy wskazał, iż ubezpieczony nie przedłożył świadectwa pracy lub zaświadczenia wystawionego przez ówczesnego pracodawcę lub następcę prawnego, a potwierdzającego fakt wykonywania przez ubezpieczonego pracy w warunkach szczególnych, stąd organ rentowy nie ma podstaw prawnych do zaspokojenia roszczenia ubezpieczonego. ZUS wskazał, że w aktach kapitału początkowego znajduje się kserokopia świadectwa pracy z dnia 30.08.1991r. wystawionego przez Przedsiębiorstwo Budowlano – Usługowe w K., potwierdzające zatrudnienie ubezpieczonego w okresie od 01.06.1979r. do 31.12.1990r. w ZU PGR K. i od 01.01.1991r. do 31.08.1991 w (...) K. na stanowisku operator, mechanik samochodowy.

Na rozprawie w dniu 17 lutego 2016 r. ubezpieczony wniósł o przyznanie mu prawa do emerytury od dnia 1 kwietnia 2015r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Toruniu,

ustalił co następuje:

L. Z. urodził się w dniu (...), 60 lat ukończył w dniu (...)roku, z zawodu jest mechanikiem maszyn rolniczych. Nie jest członkiem OFE. Pozostaje w zatrudnieniu w Zakładzie (...) Spółce z o.o. w K.. W chwili ukończenia 60 roku życia i składania wniosku o emeryturę nie chorował.

DOWÓD: - wniosek emerytalny – k. 2-9 akt emerytalnych, przesłuchanie ubezpieczonego – k. 41 akt.

W dniu 02 kwietnia 2015 roku ubezpieczony wystąpił z wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury. Ubezpieczony jednocześnie wskazał, że nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego i że pozostaje w stosunku pracy.

DOWÓD: - wniosek o emeryturę -k. 2-9 akt emerytalnych.

Decyzją z dnia 13 maja 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił L. Z. prawa do emerytury. Organ rentowy uznał ubezpieczonemu łącznie staż pracy w wymiarze 25 lat, 4 miesiące i 20 dni okresów składkowych

i nieskładkowych, w tym 7 lat i 4 miesiące pracy w szczególnych warunkach w okresie od 01.09.1991r. do 31.12.1998r. w Zakładzie (...) Sp. z o.o. w K.

DOWÓD: - decyzja ZUS – k. 35 akt emerytalnych, zaświadczenie o zatrudnieniu – k. 28 akt emerytalnych.

L. Z. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Budowlano – Usługowym w K. w okresie od 01.06. 1979r. do 31.12.1990r. w ZU PGR K. i od 01.01.1991r. do 31.08.1991r. w (...) K. jako operator, a następnie mechanik samochodowy w pełnym wymiarze czasu pracy.

DOWÓD: - świadectwo pracy z dnia 30.08.1991r. – k. 1 akt osobowych – k. 27 akt.

Ubezpieczony rozpoczął pracę w tym zakładzie jako operator koparko - spycharki typu B.

DOWÓD: - umowa o pracę z dnia 1.06.1979r. – k. 5 akt osobowych, wnioski w sprawie zatrudnienia – k.75 akt osobowych, opinia z dnia 13.01.1983r. – k. 105 akt osobowych – k. 27 akt, przesłuchanie ubezpieczonego – k. 41 akt.

Jako operator koparko – spycharki L. Z. była zatrudniony do 31 marca 1980 roku, kiedy to otrzymał angaż mechanika samochodowego w warsztacie samochodowym. Faktycznie obowiązki operatora wykonywał do końca 1980 roku.

DOWÓD: - angaż z dnia 14.04.1980r. – k. 61 akt osobowych, zeznania świadka M. K. – k. 39v. akt, przesłuchanie ubezpieczonego – k. 41 akt.

W 1985 roku ubezpieczony był jedynym mechanikiem zatrudnionym w zakładzie.

DOWÓD: - pismo kierownika do (...) z dnia 13.02.1985r. – k. 99 akt osobowych.

Pod warsztat samochodowy podlegali też pracownicy: C. i K., którzy ukończyli kurs przeglądów gaśnic i zajmowali się przeglądem gaśnic na terenie wszystkich zakładów rolnych podlegających pod przedsiębiorstwo. W warsztacie pracowali tylko wówczas, gdy nie byli w terenie. Wykonywali wówczas prace pomocnicze, typu malowanie przykręcenie, przytrzymanie przy resorach, lub mniejsze naprawy, typu wymiana koła. Pracownik H. był kierowcą, pracował też w warsztacie, był na kontrakcie w Libii. Głównym mechanikiem był ubezpieczony, odpowiadał za cały warsztat.

DOWÓD: - zeznania świadka M. K. - k. 39 v., 40 akt, zeznania świadka M. R. – k. 40 akt, przesłuchanie ubezpieczonego – k. 41. 41v. akt.

W 1985 i 1986r ubezpieczony wykonywał dodatkowo, obok przy mechanika, obowiązki magazyniera paliw płynnych. W ramach tych obowiązków codziennie wydawał paliwo, dokonywał pomiaru paliwa i rozliczał je, otrzymywał za to dodatek pieniężny. Pojazdy były tankowane co do zasady przed godz. 7.00. Pół godziny wystarczyło na tankowanie. Ubezpieczony był w stacji paliw o godz. 6.30.

DOWÓD: - oświadczenie ubezpieczonego o przeszkoleniu w zakresie bhp jako magazynier paliw płynnych z dnia 26.08.1986r. – k. 93 akt osobowych, zakres czynności magazyniera stacji paliw z dnia 21.04.1986r. – k. 95 akt osobowych, umowa o wspólnej odpowiedzialności materialnej z dnia 26.08.1985r. – k. 98-91 akt osobowych, zakres obowiązków pracownika stacji paliw z dnia 26.08.1986r – k. 85- 87 akt osobowych, przesłuchanie ubezpieczonego – k. 41v. akt, zeznania M. K. – k. 40 akt, zeznania M. R. – k. 40v. akt.

Od 1 sierpnia 1986 roku ubezpieczony otrzymał też ponownie angaż mechanika samochodowego, na którym to stanowisku pracował do końca zatrudnienia.

DOWÓD: - angaż z dnia 28.08.1986r. – k. 79 akt osobowych, oświadczenie z 30.08.1988r. o znajomości przepisów dotyczących ochrony tajemnicy państwowej i służbowej – k. 77 akt osobowych, angaż z dnia 12.06.1987r. – k. 41 akt osobowych, angaż z dnia 17.02.1988r. – k. 39 akt osobowych., angaż z dnia 1.03.1989r. – k. 37 akt osobowych., angaż

z dnia 30.08.1989r. – k. 35 akt osobowych, angaż z dnia 5.10.1990r. – k. 25 akt osobowych, świadectwo pracy z dnia 30.08.1991r. – k. 1 akt osobowych (k. 27 akt).

L. Z. naprawiał samochody głównie w kanałach remontowych. Pracował na jedną zmianę i w godzinach nadliczbowych. W warsztacie był jeden duży kanał remontowy i mniejsze kanały w garażach. W kanale były dokonywane remonty tylnego mostu, niektóre naprawy silnika, były odkręcane resory, wymontowywany silnik i skrzynia biegów, które następnie ubezpieczony naprawiał na stole warsztatowym. Poza kanałem w silniku były robione uszczelki. W przypadku zepsutego sprzęgła, to demontaż skrzyni biegów następował w kanale, demontowało się sprzęgło w kanale i zakładało w kanale nowe sprzęgło. Naprawa pompy paliwowej następowała też w kanale remontowym. Więcej czasu zajmował ubezpieczonemu demontaż tych części, niż ich naprawa. W kanale ubezpieczony przebywał około 90% czasu pracy, a następnie naprawiał w warsztacie części wymontowywane w kanale.

DOWÓD: zeznania świadka M. K. – k. 39 v. akt, zeznania świadka M. R. – k. 40 – 40v. akt, przesłuchanie ubezpieczonego – k. 41, 41v. akt.

Ubezpieczony naprawiał samochody ciężarowe, ponad 10, Ż. i koparkę. Były to pojazdy z zakładu w K.. Były to stare samochody, często się psuły, przeważnie zawieszenie. Nie było sytuacji, że mechanicy nie mieli co robić.

DOWÓD: - zeznania świadka M. K. – k. 40 akt, zeznanie M. R. – k. 40v. akt, przesłuchanie ubezpieczonego – k. 41v. akt.

Razem z ubezpieczonym pracowali M. K. i M. R.. M. K. był zatrudniony w okresie od 2 maja 1978r. do 31 sierpnia 1991r. jako tokarz w tokarni, toczył części dla ubezpieczonego, spotykał się w pracy z ubezpieczonym codziennie. M. R. pracowała w PGR w K. od 10 sierpnia 1981 roku do 31 stycznia 1991 roku jako specjalista ds. rozliczeń, zastępowała też kierowników robót, stąd schodziła często do warsztatu do samochodu, aby pojechać w teren. Przeważnie widziała ubezpieczonego w kanale remontowym.

DOWÓD: - zeznania M. K. – k. 39v., 40 akt, zeznania M. R. – k. 40, 40v. akt.

Ubezpieczony nie otrzymał z PGR w K. świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

DOWÓD: -przesłuchanie ubezpieczonego –k. 41v. akt.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Toruniu,

zważył co następuje:

Powyższy stan faktyczny ustalono na podstawie okoliczności bezspornych, dokumentów zgromadzonych w aktach sądowych – w tym w aktach osobowych ubezpieczonego z PGR w K., oraz w aktach emerytalnych ubezpieczonego, na podstawie zeznań świadków: M. K. i M. R., a także dowodu z przesłuchania ubezpieczonego.

Sąd dał wiarę dowodom z dokumentów, gdyż były jasne, pełne, rzetelne, a nadto żadna ze stron nie kwestionowała ich autentyczności i mocy dowodowej, a także nie budziły one wątpliwości Sądu.

Zeznania przesłuchanych w sprawie świadków: M. K. i M. R. były jasne, konsekwentne, spójne i znajdowały potwierdzenie w dokumentach zgromadzonych w aktach sprawy, w tym w dokumentacji osobowej ubezpieczonego, a także były zgodne z zeznaniami ubezpieczonego, dlatego zeznaniom tym generalnie nie sposób było odmówić wiarygodności. Sąd nie dał im wiary jedynie co do twierdzenia, iż ubezpieczony naprawiał samochody z wszystkich zakładów należących do przedsiębiorstwa, bowiem zaprzeczył temu sam ubezpieczony, podając, iż naprawiał wyłącznie pojazdy z zakładu z K.. Tym bardziej więc zeznania L. Z. należy ocenić jako szczerze i wiarygodne.

Świadkowie pracowali razem z ubezpieczonym, dlatego posiadali oni niekwestionowane rozeznanie w zakresie czynności wykonywanych przez ubezpieczonego i wyjaśnili, na czym polegała praca wykonywana stale przez ubezpieczonego w spornym okresie zatrudnienia. Świadkowie współpracowali z ubezpieczonym, szczególnie M. K., a

dzięki temu mieli świadomość w zakresie charakteru wykonywanych przez niego obowiązków. Świadkowie zgodnie potwierdzili, iż ubezpieczony wykonywał prace na początku w charakterze operatora koparko – spycharki, a następnie mechanika samochodowego, wykonującego pracę głównie w kanale remontowym. Łączył te obowiązki okresowo z wydawaniem paliw płynnych. Innych prac ubezpieczony nie wykonywał. Zeznania świadków były spójne z zeznaniami ubezpieczonego. Sąd nie znalazł podstaw, aby odmówić zeznaniom świadków waloru wiarygodności.

Również zeznania wnioskodawcy były spójne i logiczne, a także wewnętrznie i zewnętrznie niesprzeczne, zatem Sąd dał im wiarę w całości. Zeznania te korespondowały z dokumentami zawartymi w dokumentach zgromadzonych w aktach sprawy oraz zeznaniami świadków.

Odwołanie ubezpieczonego było uzasadnione i dlatego podlegało uwzględnieniu.

Prawo do wcześniejszej emerytury z tytułu zatrudnienia w warunkach szczególnych reguluje art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2015.748.), zgodnie z którym ubezpieczonym urodzonym po 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku - w przypadku mężczyzn - 60 lat, jeżeli w dniu 1 stycznia 1999 r. spełnili łącznie niżej wymienione warunki:

- osiągnęli okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 25 lat,
- posiadają co najmniej 15-letni okres wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, a nadto :
- nie przystąpili do otwartego funduszu emerytalnego, a w przypadku przystąpienia złożyli wniosek o wykreślenie z funduszu i przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochody budżetu państwa.

Stosowne regulacje w przedmiocie wieku emerytalnego, rodzajów prac lub stanowisk oraz warunków, na podstawie których przysługuje prawo do wcześniejszej emerytury znajdują się w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Natomiast wykazy prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zostały zawarte w wykazach A i B stanowiących załącznik do ww. rozporządzenia. Nadto w § 1 ust. 2 tegoż rozporządzenia w przedmiocie sprecyzowania stanowisk pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach ustawodawca odsyła do odpowiednich przepisów resortowych.

Istotny w niniejszej sprawie jest również § 2 ust. 1 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r., w myśl którego okresami pracy uzasadniającymi prawo do wcześniejszej emerytury są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, ustalonym dla danego stanowiska. Pod pojęciem pracy wykonywanej stale należy rozumieć pracę wykonywaną na danym stanowisku pracy, zgodnie z rozkładem czasu pracy i w pełnym wymiarze czasu pracy, ustalonym dla danego stanowiska. W związku z powyższym nie będzie uznawana za taką pracę praca, wykonywana, np. w połowie wymiaru czasu pracy lub tylko kilka lub kilkanaście dni w miesiącu.

W sprawie poza sporem była okoliczność, iż L. Z. osiągnął z dniem 7 lutego 2015 roku przewidziany przepisami prawa wiek emerytalny oraz że posiada wymagany staż ubezpieczeniowy. Ostatecznie organ rentowy w celu ustalenia uprawnień do emerytury uwzględnił na dzień 1 stycznia 1999 r. 25 lata, 4 miesiące i 20 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Organ rentowy nie kwestionował także faktu nie przystąpienia ubezpieczonego do otwartego funduszu emerytalnego.

Istota sporu w niniejszym postępowaniu koncentrowała się natomiast wokół ustalenia czy praca świadczona przez ubezpieczonego w okresie zatrudnienia w Państwowym Gospodarstwie Rolnym w K. na stanowiskach operatora

koparki i mechanika była pracą w szczególnych warunkach, a w konsekwencji czy wnioskodawca spełnił ostatnią przesłankę do przyznania prawa do wcześniejszej emerytury w postaci stażu pracy w szczególnych warunkach w wymiarze 15 lat.

W tym miejscu wskazać należy, iż zgodnie z § 2 ust. 2 ww. rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. okresy pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy. Organ rentowy, rozpoznając wniosek w sprawie prawa do emerytury z tytułu zatrudnienia w szczególnych warunkach, może uwzględnić wyłącznie te okresy pracy w szczególnych warunkach, które zostały uwodnione na podstawie powyższego dokumentu bądź zaświadczenia stwierdzającego charakter i stanowisko pracy w warunkach szczególnych w określonych okresach (§ 21 ust. 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń). Dokumenty te są dla organu rentowego wiążące nie tylko w pozytywnym, ale i w negatywnym tego słowa znaczeniu. Oznacza to, że z jednej strony przedłożone zaświadczenie jest dowodem na fakt wykonywania przez zainteresowanego pracy w szczególnych warunkach, a z drugiej strony brak takiego zaświadczenia, czy nieprawidłowo wypełnione, uniemożliwia ustalenie tej okoliczności za pomocą innych środków dowodowych.

Niemniej w powyższym wypadku – braku bądź zakwestionowania przez organ rentowy powyższych środków dowodowych – zainteresowany może dochodzić ustalenia tych okoliczności w postępowaniu sądowym, w którym w myśl art. 472 i 473 kpc powyższe obostrzenia nie obowiązują. Sąd nie jest bowiem związany środkami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organem rentowym. W postępowaniu o świadczenie emerytalno – rentowe dopuszczalne jest – jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w uchwale z 27 maja 1985 roku (III UZP 5/85) – przeprowadzenie przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jeżeli zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy z powodu jego likwidacji lub zniszczenia dokumentów dotyczących zatrudnienia. Okres pracy w warunkach szczególnych można również ustalić w postępowaniu sądowym na podstawie akt osobowych pracownika (umowy o pracę, świadectwa pracy, angaży, innych dokumentów). Zaliczenie nie udokumentowanych, spornych okresów pracy w szczególnych warunkach do stażu pracy uprawniającego do wcześniejszej emerytury wymaga przy tym dowodów nie budzących wątpliwości, spójnych i precyzyjnych.

Należy także zwrócić uwagę na treść § 19 ust. 1 rozporządzenia, który stanowi, iż przy ustalaniu okresów pracy, o których mowa w § 2, uwzględnia się również okresy takiej pracy (służby), wykonywanej przed dniem wejścia w życie rozporządzenia. Zgodnie zaś z przepisem § 19 ust. 2 tego rozporządzenia prace dotychczas zaliczone do I kategorii zatrudnienia w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 4 maja 1979 r. w sprawie pierwszej kategorii zatrudnienia (Dz. U. z 1979 r. Nr 13, poz. 86 i z 1981 r. Nr 32, poz. 186) uważa się za prace wykonywane w szczególnych warunkach, o których mowa w § 4. Przepisy te mają znaczenie w sytuacji pracy wykonywanej w szczególnych warunkach przez dniem wejścia w życie rozporządzenia, co miało miejsce w niniejszej sprawie, gdyż wnioskodawca twierdził, iż pracował w szczególnych warunkach już od 01 czerwca 1979 roku.

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania prawne przede wszystkim należy stwierdzić, że praca wykonywana przez ubezpieczonego w charakterze operatora koparki należy do prac wykonywanych w szczególnych warunkach i została wymieniona w wykazie A Dział V „ prace w budownictwie i przemyśle materiałów budowlanych” pod poz. 3 „ prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych”, stanowiącego załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (Dz. U. 1983 r., Nr 83, poz. 43). Ponadto jest ona wymieniona w załączniku – wykazie A, dziale V, poz. 3 „, pkt. A maszyniści robót ziemnych, ppkt. 1 „maszyniści koparek i ładowarek jednonaczyniowych i wielonaczyniowych” do zarządzenia nr.16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 maja 1988 roku w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. Urz. nr.2 poz. 4-5).

Natomiast praca ubezpieczonego wykonywana w charakterze mechanika w kanałach remontowych została wymieniona w wykazie A, dziale XIV „prace różne” poz. 16 „prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych lub szynowych” stanowiącego załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (Dz. U. 1983 r., Nr 83, poz. 43). W zarządzeniu resortowym Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej w załączniku A, dziale XIV poz. 16 zostały wskazane stanowiska: pkt. 1 – „monter – mechanik” i pkt. 3 – „prace wykonywane wyłącznie w kanałach”.

W niniejszej sprawie bezspornym było to, że ubezpieczony wykonywał pracę mechanika, sporna była okoliczność, czy w kanałach remontowych w rozumieniu powyższych przepisów. Zdaniem Sądu tak, ponieważ niemożliwe jest, aby mechanik samochodowy przez 8 godzin pracy nie wychodził z kanału, bowiem w wielu wypadkach jest tak, że to, co zostaje wymontowane w kanale, musi być naprawione poza kanałem remontowym. W związku z tym w orzecznictwie sądowym przyjmuje się (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 13.01.2015r. III AUa 942/14), że praca mechanika samochodowego może być uznana za pracę w warunkach szczególnych tylko wtedy, gdy w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywana była w kanale remontowym, a więc wtedy, gdy mechanik zajmował się wyłącznie naprawami wymagającymi użycia kanału, którego opuszczenie było warunkowane koniecznością dokonywania napraw. Tak było w niniejszej sprawie. Ubezpieczony albo naprawiał bezpośrednio w kanale remontowym, albo po wymontowaniu części w kanale, dokonywał jej naprawy w warsztacie. Między tymi czynnościami występował więc związek funkcjonalny przyczynowo – skutkowy. Proste prace naprawcze wykonywali inni mechanicy. Sąd podziela powyższy pogląd i czyni go własnym.

Jako dodatkowe obowiązki ubezpieczony wykonywał prace magazyniera paliw płynnych. Przy czym była to praca przed normalnymi godzinami pracy, co potwierdził świadek M. K., podając, że samochody były tankowane rano, przed wyjazdem. Jest to poza tym również praca wykonywana w szczególnych warunkach wymieniona w wykazie A, dziale IV, poz. 19 „przetwórstwo, magazynowanie, przepompowywanie, przeładunek, transport oraz dystrybucja ropy naftowej i jej produktów, stanowiącego załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (Dz. U. 1983 r., Nr 83, poz. 43). W zarządzeniu resortowym Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej w załączniku A, dziale IV poz. 19 zostały wskazane stanowiska: pkt. 1 – „operator urządzeń dozujących” i pkt. 3 – „robotnik magazynowy surowców i paliw”.

Z materiału dowodowego wynika, iż ubezpieczony pracował w warunkach szczególnych w okresie od 1.06.1979r. do 31.12.1990r. (11 lat i 7 miesięcy) i w okresie od 01.01.1991r. do 31.08.1991r. (8 miesięcy), łącznie 12 lat i 3 miesiące. Razem z okresem uznanym przez ZUS (7 lat i 4 miesiące) daje to łączny wymiar czasu pracy w szczególnych warunkach - 19 lat i 7 miesięcy.

Reasumując, w ocenie Sądu Okręgowego zgromadzonej w sprawie materiał dowodowy pozwolił jednoznacznie ustalić, iż ubezpieczony w okresie zatrudnienia w PGR w K. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach. Tym samym ubezpieczony spełnił warunki do przyznania mu prawa do emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

Stąd też Sąd - na mocy art. 477¹⁴ § 2 kpc w oparciu o art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS - zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury od dnia 01 kwietnia 2015 r., tj. od pierwszego dnia miesiąca złożenia wniosku emerytalnego (z art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS) – punkt I wyroku.

Mając na uwadze, że ustalenie faktycznych warunków pracy mogło zostać poczynione dopiero na etapie postępowania sądowego na podstawie dowodów, którymi organ rentowy nie dysponował, Sąd w punkcie II wyroku nie stwierdził odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji na podstawie art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W punkcie III wyroku Sąd orzekł- zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik postępowania – na mocy art.. 98 k.p.c. i § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę

prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U. z 2015r., poz. 1078), w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 sierpnia 2015 roku, obciążając organ rentowy, jako stronę przegrywającą, koniecznością zwrotu poniesionych przez ubezpieczonego kosztów zastępstwa procesowego w kwocie minimalnej 60 zł.

Przewodnicząca

Sędzia SO Danuta Domańska